

1012/757/G/97

Exnr. 9 van 20 Exn

NOTA

Hpd
HEWL

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

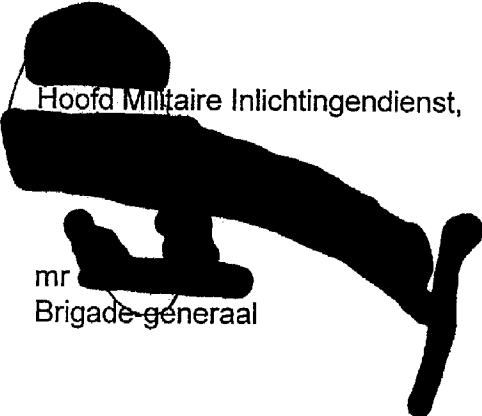
- CS
- HACIV
- HAO
- HAVI
- HAMIDKL
- HAMIDKLu
- HAMIDKM

Nummer
DIS97003715

Datum
1 AUGUSTUS 1997

Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr.29/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

 Hoofd Militaire Inlichtingendienst,
 mr
 Brigade-generaal

Bijlagen

- 1 -

Opsteller

drs.

Doorkiesnummer

070-3186967

INLICHTINGEN-BULLETTIN NR.: 29/97

(31 juli 1997)

Albanië	- Recente ontwikkelingen
Irak	- Uitbreiding betrekkingen met Rusland
Congo-Brazzaville	- Voortgang vredesbesprekingen
	- Aanvoer wapens
Zuid-Afrika	- Poging tot indammen export van huurlingen

ALBANIË

Recente ontwikkelingen

De nieuwe premier van Albanië, [REDACTED], heeft op 28 juli het programma van zijn breed samengestelde coalitieregering gepresenteerd. Prioriteit heeft de wederopbouw van de politie en het overige deel van het justitiële apparaat opdat orde en gezag, vooral in het zuiden van het land, spoedig kunnen worden hersteld. Hierbij is het van groot belang dat de grote aantallen wapens die tijdens de opstand door de bevolking op leger en politie buit werden gemaakt weer in bezit komen van de officiële autoriteiten.

Herstel van de openbare orde is bovendien een noodzakelijke voorwaarde om in aanmerking te komen voor internationale financiële hulp. In dit verband is de regering voornemens om op korte termijn, in nauw overleg met de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds, economische hervormingen door te voeren opdat Albanië weer zicht krijgt op economische groei. [REDACTED] stelde dat de beginselen van de vrije markteconomie het uitgangspunt van zijn economische beleid zouden vormen en dat de economie in hoog tempo zou worden geprivatiseerd. De wijdverbreide corruptie zou fel worden bestreden.

Op het terrein van de buitenlandse politiek wordt grote waarde gehecht aan goede relaties met de VS, terwijl de betrekkingen met de EU moeten worden geconsolideerd. Albanië streeft naar integratie in NAVO-structuren en zal zijn strijdkrachten in overeenstemming met het PfP-programma herstructureren.

Het programma van de door de socialisten gedomineerde regering bevat nauwelijks verrassingen. Opvallend genoeg sprak [REDACTED] met geen woord over de wijze waarop hij zijn verkiezingsbelofte, dat de slachtoffers van de ingestorte piramidefondsen door de nieuwe regering schadeloos zullen worden gesteld, denkt te gaan inlossen. Tevens liet hij zich niet uit over de vraag hoe hij concreet invulling gaat geven aan het voornemen de openbare orde zo spoedig mogelijk te herstellen in een land dat voor het grootste deel aan iedere vorm van centraal gezag is onttrokken.

IRAK

Uitbreiding betrekkingen met Rusland

De aloude goede relatie van Rusland met Irak ligt ten grondslag aan de huidige intensieve pogingen van Moskou om het internationaal politieke isolement van Irak te (helpen) doorbreken. Van belang is de bekendmaking door eerste vice-premier [REDACTED], op 4 juli jl., dat Rusland in oktober aanstaande in de VN-Veiligheidsraad een (gedeeltelijke) opheffing van de sancties tegen Irak zal bepleiten. Bij een mogelijke terugkeer van Irak in de internationale politieke en economische gemeenschap denkt Rusland economisch baat te hebben. Daarnaast hoopt de Russische Minister van Buitenlandse Zaken [REDACTED], als grote animator van dit beleid, dat Rusland door zijn steun aan Irak in de regio opnieuw als een invloedrijke speler aldaar wordt beschouwd.

Feit is dat Irak vanaf begin 1997 de Russische politieke steun beloont met economische en militaire (principe)overeenkomsten. In dit verband is het aantal bezoeken van Iraakse diplomatieke missies (vice-premier [REDACTED] bezocht Moskou meerdere malen) en economische delegaties aan Moskou recent toegenomen. De uitbreiding van de bilaterale betrekkingen op een breed vlak is een direct uitvloeisel hiervan. Zo kochten Russische bedrijven een kwart (waarde US \$ 500 miljoen) van de eerste hoeveelheid olie die Irak volgens VN-resolutie 986 ("food for oil") mocht exporteren om humanitaire goederen te kunnen aanschaffen. De Russische bedrijven hopen in de komende tijd meer olie van Irak te kopen. Zodra de sancties (gedeeltelijk) zouden worden opgeheven wil Rusland fors investeren in de olie- en gasindustrie en infrastructuur van Irak. Voorts treft het Russische staatsbedrijf *Rosvooruzhenie* steeds meer voorbereidingen om de levering van wapens aan Irak te hervatten. De Iraakse strijdkrachten zijn al decennia voor ongeveer 80% met Russisch materieel uitgerust. VN-resolutie 687 (1991) bepaalt dat Irak na opheffing van de sancties - in principe indien aan alle VN-resoluties als gevolg van de Golfoorlog volledig is voldaan - alle typen *defensieve* wapensystemen mag aanschaffen, inclusief raketsystemen met een bereik van maximaal 150 km. Inlichtingen wijzen uit dat Rusland al in november 1994 met Irak een principe-overeenkomst heeft gesloten voor de levering van o.a. gevechtsvliegtuigen, tanks, pantservoertuigen, luchtverdedigingssystemen, anti-tank-raketten en radars. Hiermee verwacht Rusland Irak als traditionele militaire cliënt te behouden, wat zal bijdragen aan het veiligstellen van een deel van zijn militaire industrie.

Overigens zijn er aanwijzingen dat kleinere wapensystemen en onderdelen van wapens (o.a. voor raketsystemen, gevechtsvliegtuigen en radar) van Russische makelij, via derden Irak bereiken.

Er kan vanuit worden gegaan dat het Russische initiatief om de sancties tegen Irak geleidelijk op te heffen op tegenstand van de Verenigde Staten en Groot-Brittannië zal stuiten. Beide laatste voeren een principiële politiek tegenover Irak, die erop neerkomt dit land voorlopig militair-politiek te blijven neutraliseren. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat de VR China en Frankrijk het Russische initiatief in de VN-Veiligheidsraad zullen steunen. De mogelijke verdeeldheid tussen de leden van de Veiligheidsraad zal in het politieke voordeel van Irak werken.

CONGO-BRAZZAVILLE

Voortgang vredesbesprekingen

Zoals eerder gemeld wordt sinds vrijdag 18 juli in de Gabonese hoofdstad Libreville gezocht naar een diplomatieke oplossing voor het geschil tussen de strijdende partijen. De besprekingen zijn georganiseerd door de Gabonese president [REDACTED] in zijn hoedanigheid van voorzitter van het Internationale Bemiddelingscomité. Hij wordt daarbij geassisteerd door de heer [REDACTED], speciaal afgezant en bemiddelaar namens de VN en de OAS. Aan de gesprekken wordt deelgenomen door vertegenwoordigingen van de strijdende partijen en een delegatie van het Nationale Bemiddelingscomité.

Sinds donderdag 24 juli ligt er een ontwerp-akkoord op tafel, opgesteld door president [REDACTED] naar aanleiding van de afzonderlijke gesprekken die hij met de verschillende partijen heeft gevoerd. Het lijkt erop dat de strijdende partijen zich grotendeels kunnen vinden in het akkoord. De verwachting is dat het akkoord een dezer dagen ondertekend zal worden.

In het ontwerp-akkoord zijn de volgende hoofdpunten opgenomen:

- handhaving van het staakt-het-vuren,
- het stationeren van een VN-vredesmacht,
- het formeren van een regering van nationale eenheid,
- het instellen van een Nationale Hoge Verzoeningsraad en
- het instellen van een comité voor controle op naleving van het akkoord.

Op basis van de resultaten die tot op heden aan de onderhandelingstafels zijn bereikt ziet het ernaar uit dat de voorwaarden gunstig zijn en er zicht is op een (voorlopig) einde van het conflict in Congo-Brazzaville. In het ontwerp-akkoord liggen voldoende mogelijkheden voor de betrokken partijen opgesloten om deel te nemen aan de wederopbouw en om elkaar te kunnen controleren.

In het weekend van 25, 26 en 27 juli zijn de "generale staven" van het regeringsleger en de Cobra-militie bijeengekomen in de Franse ambassade in Brazzaville om het handhaven van het staakt-het-vuren te bespreken. Tijdens deze gesprekken werd onder andere gesproken over het uitvoeren van gezamenlijke patrouilles in het omstreden gebied en langs de frontlijn. Op zondag 27 juli is zelfs gesproken over mogelijkheden om de troepen terug te trekken.

De gesprekken in de Franse ambassade verliepen in het algemeen in een ontspannen en vriendelijke sfeer. Op vrijdag en zondag zijn de gesprekken gevoerd in het bijzijn van buitenlandse waarnemers, vermoedelijk Frans ambassadepersoneel. De ontmoeting op zaterdag was een louter nationale aangelegenheid. Naar verluidt, toonde de delegatieleider voor het regeringsleger, kolonel [REDACTED] tijdens dit onderhoud een onverzettelijke houding.

Aanvoer wapens

Op vrijdag 25 juli is per Il-76 transportvliegtuig een grote hoeveelheid munitie aangekomen in Pointe Noire. De lading bestond onder andere uit BM-21 raketten. Met de eerder geleverde Mi-8 helicopters zijn inmiddels oefenvluchten uitgevoerd.

De aanvoer van militair materieel op het vliegveld van Pointe Noire is niet in overeenstemming met de verdere ogenschijnlijk gunstige ontwikkelingen in het

[REDACTED]

vredesproces. In die optiek moet er ernstig rekening mee worden gehouden dat de harde kern van de volgelingen van president [REDACTED] alsnog zal proberen om een militaire oplossing voor het conflict te forceren.

De aanvoer van materieel in Pointe Noire en de verstrekking hiervan aan het regeringsleger lijkt een superioriteitsgevoel teweeg te brengen bij het FAC. Dit is een mogelijke verklaring voor de onverzettelijke houding van kolonel [REDACTED].

ZUID-AFRIKA

Poging tot indammen export van huurlingen

De Zuid-Afrikaanse regering heeft verregaande plannen ontwikkeld om de export van huurlingen, huurlingenorganisaties en de daaraan verbonden wapenindustrie aan banden te leggen. Zuid-Afrikanen die zichzelf, al dan niet georganiseerd, aanbieden als huurling staat een gevangenisstraf van 10 jaar en een boete van één miljoen Rand (±\$230.000) te wachten. De "Regulation of Foreign Military Assistance Bill", van de hand van Minister van Defensie [REDACTED] verbiedt enige activiteit van huurlingen buiten de Zuid-Afrikaanse grenzen tenzij deze activiteit is geautoriseerd door de regering. De nieuwe wetgeving richt zich tegen "buitenlandse militaire steun" waaronder het deelnemen aan een militair conflict, het verlenen van militaire steun en advies, training en vormen van samenwerking met bestaande nationale militaire apparaten, waaronder verscheidene vormen van ondersteuning, recrutering, aanschaf van wapens en het voorzien van (tactisch-operationele) inlichtingen. De Zuid-Afrikaanse justitie is in staat strafrechtelijke maatregelen te nemen tegen Zuid-Afrikaanse staatsburgers die in Zuid-Afrika verblijven. Inmiddels is bekend gemaakt dat de voormalig voorman van de grootste Zuid-Afrikaanse huurlingenorganisatie "Executive Outcome" en zijn plaatvervanger, [REDACTED] en [REDACTED] uit de organisatie zouden zijn gestapt. Hun uitgebreide banden met de vele aan "Executive Outcome" gelieerde ondernemingen worden echter gecontinueerd. De organisatie zou momenteel onder leiding staan van [REDACTED] die verantwoordelijk is geweest voor de succesvolle inzet in Angola en het bijna-contract in Papua Nieuw-Guinea.

Steeds vaker blijken de activiteiten van Zuid-Afrikaanse huurlingen of door Zuid-Afrikanen geleide huurlingenorganisaties als "Executive Outcome" de regering in Kaapstad in verlegenheid te brengen en een oplossing voor een conflict in de weg te staan. Bovendien vormt de aanwezigheid van deze huurlingen een zeker veiligheidsrisico voor een eventuele vredesmacht. Regeringsleiders zijn in staat met behulp van de nationale rijkdommen de steun van deze goed opgeleide huursoldaten te kopen en zo een bestaand bewind te continueren en de strijd te verlengen.

Het moet worden betwijfeld of de nieuwe wetgeving deze uitbreidende vorm van militaire assistentie kan indammen. In het begin van dit jaar was reeds bekend dat een groot deel van de activiteiten van met name "Executive Outcome" inmiddels buiten Zuid-Afrika plaatsvond. Ook moet worden betwijfeld of de banden van [REDACTED] en [REDACTED] definitief zijn verbroken. Een groot deel van de fondsen voor de inzet van en betaling voor de verleende diensten van de organisatie zijn nog steeds ondergebracht in de vele ondernemingen die zich in diverse Afrikaanse landen bevinden, maar bijvoorbeeld ook in Groot-Brittannië (Londen, Isle of Man)